

Megjelenik hetenkint háromszor u. m.
kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Érkezéskor 12 frt. o. 6.
Félévre 6
Évnyelvre 3
Egy óra 1

Szerkesztői szállás:

belső s. számú 131. szám.

Kiadó hivatal:

középutca Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj:

öt hasábszoros garmond sorát 1-ször 7 kr.
2-ször 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés
után 30 kr. béklyedj.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppel Alajosnál (Wollzeile 22.)
Hassenstein és Voglérnél (Neuer-
Markt 11. szám.)
Pesten: Zeisler M. (Király utca 60. sz.)

Nyitott cikkeket

sora után 20 kr. előleg befizetése mellett
a szerkesztőséghez címzendők.
Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál
kezelődik.

Eredeti távsürgöny.

Felad. Bécs, aug. 30. 1. ó. 40 p. d. u.

Érk. Kolozsv. aug. 31. 6. ó. 40 p. d. e.

Ma d. e. 12 órakor közös ülés tartatott Majláth elnöke alatt; a magyar delegáció határozata 30 szótöbbséggel fogadtatott el. A monitorokra kért költség 20 szavazati többséggel megadatott. Ma tartja a delegáció végső ülését.

Szabadka, augusztus elején.

II.

Zsedényi és a „Hon“ vezércikkirője a külügyi politika mezején találkoztak és mindkettő: Németország egysége mellett, a porosz uralom érdekében tört lándzsát.

Különös! az egyik conservatív dualistikus; a másik soi disant — liberális dissenter szempontból.

De hát mit akart conserválni Zsedényi, ha Magyarország szomszédságában Németország egységét a porosz alatt kívánta elősegíteni?

És miben volt liberális a „Hon“ Magyarország irányában, ha ezzel ennek praedjudikált? ezt szeretnők az illetőktől kérdeni. Mert ha elismerjük is a szélsőségek érintkezhetőségét: ez esetben nem tudjuk, hogy Zsedényi volt-e liberális, s a „Hon“ conservatív; vagy mindkettő conservatív volt-e csak azért, hogy conserválhasson valamit, a mit aztán majd csak a porosz érdek tudna kelőleg méltányolni?

Szóval: mi nem értjük ezen jó uraknak sem ugynevezett liberális, sem ugynevezett conservatív politikáját; mert mi magyar-osztrák és nem német szempontból ítéljük meg külügyi politikánkat.

Valóban, ha semmi sem győzött volna meg általán külügyi avatlásaink-ról: az utolsó napok története erről bőven meggyőzhetett.

Ugyanis Zsedényi és vele a „Hon“ vezércikkirője nincsenek megelégedve Beust magatartásával, mivel ez állítólag nem eléggé kiméli a porosznak érzékenységét; sőt szemére is vetik neki, hogy nem keresi gyöngén a porosznak barátságát.

Mi nem tudjuk sajnálkoznunk-e, vagy nevéssünk az anémü udvarlásán, melyet Zsedényi és a „Hon“ akarna velünk gyakoroltatni, midőn egy oly hatalmat vélnek a mi bizelgéseink által lekötélvezhetni, melynek érdeke mind keleten, mind nyugaton annyira különböző a miénktől, s mely végeredményileg a magyar-osztrák monarchia romjain építené fel a magát. Mert mondjunk bármit: a magyar- és osztrák birodalom egymástól föltételeztetik; vagyis: ha Németország egygyé lesz: az csak idő kérdése, hogy Ausztria is abba fog beleolvadni. És mi fog ekkor velünk történni? Bizonyára nem az, hogy mellette mi is olyan „Magyar Ujság“-féle áldott nagyhatalmat képezzünk; hanem, hogy a legjobb esetben lennénk, mint Belgium, melyet Európa csak addig garantirozna, a mig szeszélye hozná magával, s egy nap aztán a nagy német, vagy orosz caesari hatalom alá kerülünk.

Ámde ezen veszélyeket a nagyralátó ellenzéki, vagy a netán vallási buzgóságból induló conservatív hazafi ignorálja; mert vagy nem látja be a következményeket, vagy annyira megbizik a német cultura missiójában, hogy ennek világuralomrai törekvését nem is képzelheti s a mellett a fagyos medve ölelésétől sem tart.

Boldog emberek! hiszen ha 300 esztendeig használt fel bennünket Ausztria,

hogy velünk s általunk Németországra nyomást gyakoroljon s azt uralja, s mi ez idő alatt folytonosan ellenkeztünk vele és vittünk ellene száz csatákat, mert féltünk az annyiszor megkísérelt beolvasztástól, féltünk kormányunkat; ha a hét ellenségtől megátadott Mária Terézia alatt nem akartuk kivívni önálló függetlenségünket, midőn csak ölbe tett kezekkel kellett néznünk „dum de fluit amnis“ s a mellett loyaltásunkat is igazolhatók azáltal, hogy a szeretett királynét magunknak lehoztuk vala Budára; ha — mondom — 300 esztendő alatt nem válaszottuk el gazdaságunkat Ausztriától, a mig csak ő vette jobbra a mi hasznunkat és nem mi az övét? vajjon nem lennénk-e balgák, ha ép most tennők ezt, a midőn szerepet cseréltünk és éppen a mi érdekünk Ausztria fennállása, mert az ő fennállása a mi biztosítékunk is, mert az ő ereje a mi erőnk is?

Valóban nem itélnők-e el az olyan gazdát, ki sok ideig beruházásokat tévén, akkor hagyja fel a gazdaság vitelével, midőn helyzete javulásnak indult, s az gyümölcsözéssel kecsegtet a gazda fáradságát, kitartását.

Bizonyára elítélők, mint eliténe bennünket is Európa; mert csak ma jutottunk azon állapothoz, hol magunk urai lévén, a jövőt használni is leszünk képesek.

Igen! mondjon bárki mit, a magyar-osztrák monarchia az együtt élésre van utalva; mert a geographikus helyzete olyan, hogy Ausztria élettárát Magyarország képezi; de viszont: Ausztria határai képezik a mi erősségeinket is, melyek ha az ellenség kezébe kerülnek, mint p. o. a cseh és tyrolai hegyek, — magyarország határai is nyitva vannak előtte.

És ez utóbbi szempontokat kell hogy a legmeggyőzőbb okokul elfogadják mindazok, kik komolyabban is megfontolták a magyar-osztrák monarchia képződési történetét és szükségét, s kik a mellett tekintetbe veszik azt is, hogy a monarchia szomszédjai: két oldalról az orosz és porosz nagyhatalmak, hátulról pedig a török képezik, mely gyöngeségénél s feltörekvő, s irántunk meglehetősen ellenséges indulatú népeinnél fogva inkább veszélyünkre, mint támaszunkra szolgál.

De ezen körülményeket, ugy látszik, Zsedényi és a „Hon“ vezércikkirője figyelmen kívül hagyta, azért is ők merészen már is nagy állampolitikát üznek. Igen! mert a mit egy Franciaország nem mer előmozdítani, Zsedényi és a „Hon“ bátran kimondják: „Németország egységét a porosz alatt.“

E bátor jelszó, tudjuk, magyar ajkról hangoztatva, kedves ajándék lesz Bismarcknak s a porosz junkereknek; de Európa majd csak arra fektet súlyt, a mit országgyűlésünk s delegációjunk mond; s ezek elég szeszélyesek fognak lenni akkor, habogy az érdekközösségnél fogva egymásra utalt osztrák és magyar birodalmi társak régi szövetségét továbbra is fenntartani oda törek-szenek, hogy más új és bizonytalan szövetségstársakra ne is legyen szükség; s ha lenni kellene, azok olyanok legyenek, kiknek érdekei a miénkkal lehetőleg azonosak s egyek legyenek.

Antunovics József.

Pest, aug. 27. 1869.

(r. l.) A mai nap eseménye azon távirat, melyet néhány reggeli lap hozott, és a mely szerint a „Zastava“ a katonai határőrvideket ellenszegülésre hívja fel a Magyarországra való bekebelezés ellen.

Ez még csak hagyján volna és nem lepne meg, miután nevezett lap magyarfaló erőlködéseit ismerjük, s csak az a szerencse, hogy nem féltünk tőlük.

Hanem van a táviratnak egy másik része is, a melyről néhány szót kell mondanunk, és a mely így hangzik:

„Általában azt hiszik, hogy Miletics erre, tudniillik az izgatásra Bécsből kapta az utasítást.

Megjegyzem, mikép a távirat Ujvidékről, magánlevelező által küldetett.

Azon kérdés merül itt fel önkéntelenül is: minő forrásból vette az illető magántudósító táviratát?

Szakában van mindenre, a mi ellenséges

indulatot árul el alkotmányos intézményeink ellenében, azt mondani: „Bécsből jö az impulsus.“

Volt is ez már akár hányszor mondva, de bebizonyítva egyszer sem, mert ha más nem, a koronás magyar király bizonyára ujára koppintatott volna annak, a ki az ő legmagasabb alkotmányos intenciói ellenében fujja a követ.

Most sem lehet tudni: mily alapon nyugszik az említett távirat második része, — és hogy általán véve van-e valami alapja, mert e kifejezés: „beszélük“ még nem oly tekintélyes forrás, melynek nyomán pozitívással elindulni lehetessen.

Mi részünkről az egész közleményt elhamarkodottnak, és a levelező tulbuzgóságának tulajdonítjuk, — továbbá némi gyakorlatlanságának a journalistikai téren, — a lapok részéről pedig, melyek azt hozni siettek, mindenesetre konstatálhatjuk az elővigyázatlanságot.

A táviratok érdekessége különben is fogy már, miután az illető „telegr. correspondenz bureauk“, melyek füzetet csinálnak a dologból, títséket bogarat összevissza távirnak, csak hogy a számlák összege szaporodjék, — annál inkább kellene tehát a magán tudósítóknak lelkiismeretesen figyelni arra, hogy csak tényeket közöljenek.

Az, a mit a „mondják“, „beszélük“, „bírlük“, „állítják“ nyomán közölnek, még nem tény és így nem is érdemli meg a pénzt, mit érte kiadnak.

Körülbelül így fogják fel a dolgot itteni illetékes körökben is, és azért a távirat, melynek célja talán sensaio-gerjesztés volt, a szó szoros értelmében csököttüktől mondott, s reméljük, a vidéken szintén torz szülöttek fog tekintetni.

A lajtántúli nép alkotmányos érzelmű, éppen olyan, mint mi, sőt némi tekintetben talán még liberálisabb is, — az ugynevezett camarilla pedig ez idő szerint — Istennek hála — nem létezik, mert ha felfelné ütni hydra-fejét, bizonyára leditették azt azok, kik a császár és király alkotmányos érztületével összhangzólag kormányoznak.

Azért hát jövőre csak módjával azokkal a távirati közleményekkel, t. kölléga urak!

Lapszemle.

„Az orsz. törvény és a tisztántuli ref. egyházkerület határozata.

A szabadság abban áll, hogy engedelmeskedjünk azon törvényeknek, melyeket magunk alkottunk; az arisztokratia pedig azon állapot, melyben a polgárok egy része fölségi jogokat gyakorol, a másik engedelmeskedik.

Robespierre.

Ha visszaemlékszünk a nemes hevülésre, melyvel néhány évvel ezelőtt mindnyájan különbség nélkül nemzeti kormány létrejötteért küzdöttünk, az ember kísértetbe jö, szemének nem hinni, midőn látja, hogy különben szabadelvű, jó hazafiak ma pártérből ugyanoly hévvel s azon fegyverekkel harcolnak a maguk alkotta kényrendszer ellen, a melylyel azelőtt az absolutismus ellen vívtak.

Midőn az ötvenes években, a nemzet egyeteme, a bécsi absolut kormány minden rendeletében különbség nélkül gúncot keresett és talált, s minden felülről jött intézkedést arra használtunk fel, hogy vele igazassunk és kedélyeket nyugalomra jutni ne engedjünk: a nemzet ez eljárása akkor a viszonyok által parancsolva szintoly természetes mint ezélszerű volt.

A bécsi kormány az ország minden jogait confiscálván, ellenségekben állott a nemzettel szemben, mely leverve bár, de meg nem törve, nemes resignatióval folytatta az élethalál harcot, melyet a világoi fegyverletétel csak külsőleg fejezett be.

A nemzet harcslábon állott az absolutismus-sal szemben, s a háboru törvénye szerint jogositva volt minden eszközt felhasználni, mely győzelemre vezetette.

A siker igazolta eljárásunkat és a nemzet e fegyvertelen ellenállása kétségkívül föltétező volt a felszabadítás nagy munkájában.

Azonban siralmas végzete a nemzetek életfejlődésének az, hogy a tömegek a dynamica törvényeit követve, ha egyszer mozgásba tételtek, a mozgató ok megszűnté után is, folytatják jó ideig a felvett irányban rohanó utjakat, és sokszor a jobbakk legnagyobb erőfeszítése sem képes a felzúdlt elemeket nyugalomra hozni, és motus componere fluctus.

Szerencsétlen constellatio, mely az új törvények iránt tartozó tisztelet gyöngítése által elszibbasztja a rendalkotó erőt, éppen azon pillanatban, midőn a közvéleménynek egész erejére van szüksége, hogy az újonnan alakuló állapotokat megszilárdítsa.

Ily szomorító jelenetnek színhelye volt e napokban Debreczen városa, hol is az 1868. XXXVIII. népiszkolai törvényzikk ellenében, ugyanaz a dráma játszott el, mely 1859-ben az elhírhedt patens ellen nem kis sikerrel adatott elő.

Mint akkor a törvénytelen bécsi kormány ellenében, ugy ma a nemzeti törvényhozással szemben hivatkozások történte a linezi és bécsi békekötések által a protestánsoknak biztosított autonómia, melynél fogva a törvényhozásnak jogában nem állott volna a protestánsok törvényes közegeinek kiballgatása nélkül népiszkolai törvényt megalkotni s azt a protestánsok világos sérelmével életbe léptetni.

Megkísértem e nevezetes okmány pontjait, „nec injuria neque beneficio motus“ elfogulatlanul taglalni és illusztrálni.

A sarikpont, melyen a sérelmi okmány egész okoskodása megfordul az, hogy a magyar prot. egyház saját iskoláira vonatkozólag a teljes tökéletes autonómiát elejétől fogva, a szabad vallás-gyakorlat egyik elengedhetetlen föltételének és oly egyházi belügynek tekintette, a melyre vonatkozólag az egyház körén kívül álló semmiféle hatalomnak, a legfőbb felügyeleti jogon kívül, törvényhozási, kormányzási és rendelkezési jog nem volt megengedve.

Hogy ez így volt, azt senki kétségbe nem vonhatja, ki hazai történelmünk terén jártas; de hogy ugy kell-e örök időig maradni, ez már más kérdés.

A prot. egyház századokon keresztül lankadatlan buzgalommal küzdött az autonómiáért, azaz azon jogért, hogy a mi természeténél fogva az egyénre vagy egyének önkéntes egyesületére tartozik, abba semmi idegen hatalom ne avatkozzék.

E szent elv következetes keresztülvitele már azt hozta volna magával, hogy valamint a vallásra nézve az egyházi társulat független autonóm testület képez, azonképen az iskolát illetőleg az annak fentartására szervezett érdekefelek iskolai autonóm testületet alkossanak.

Hogy a tanügyek függetlenítése az egyháztól szintugy mint az államtól, nálunk mai napiglan még csak megkísérte sem lön, ennek hazai viszonyaink sajátságos voltában találhatni fel kulcsát.

Egyfelől közös volt a lefolyt századokban a meggyőződés, hogy a tudomány kizárólag a papok dolga, minél fogva az iskola általában az egyház kiegészítő részének vétetett, de különösen a népiszkola csakis vallási ismereteket terjesztő intézet volt, melyben a tanító mint a papok alárendeltje — hogy ne mondjam — cselédje működött.

Oly embereknek, kik mint a régi glebae adstricti parasztjainak, semmit e földön sajátjoknak nem mondhattak, mit is taníthattak volna az iskolában egyebet, mint a mi e nyomoruság völgyében töltött életnél szebb életre utalta és egy boldogabb hon megnyerésével biztatta őket?

Másfelől a jézuiták által kormányzott regnum marianumban minden esetre nagy nyereségy volt, ha a tudomány csak annyi szabadsággal is élhetett, mennyit neki az akkori viszonyok közt szellemi szabadságot egyedül képviselő protestáns egyház biztosított.

Mai nap azonban a nép eléggé ura sorsának és a polgári ügyek intézésére, ugy hiszem, elég ténykedő befolyást gyakorol, hogy kíváncsúnak találjuk, miszerint a kátén kívül valami egyebet is tudjon; a tudomány pedig annyira nem monopoliuma többé a papságnak, annyira nem áll az egyház szolgálatában, hogy újabb világát alakító fejleményei azt inkább az egyházakkal többnyire homlokegyenest ellentétbe hozták.

Ha tehát újabb időben tételik iskolai autonómiáról szó, azzal az egyháztól való függetlensége még inkább hangsúlyozatik, mint annak az állam befolyása alóli felszabadulása.

Csakugyan, ha már a viszonyok kényszerítő hatalmával fogva az iskola valamely országban oly önálló alakra nem fektethető, mint pl. Éjszak-Amerikában és az érdekefelek közül intőz idegen hatalmat kell az iskola felett elismerni, akkor inkább tesszük le a tudomány ügyét azon hatalom kezébe, mely a polgárok közakarátának kifo-lyása, mint akár a debreczeni kálvinista egyházi gyűlés, akár az esztergomi papi zsinat, vagy pláne a jézuiták kezébe.

Mert az meg magától értetik, hogy ha a nemzeti törvényhozás újabb határozataival szemben Debreczenben a 17-dik század törvényeit érvényesíthetik, akkor a tulsó részen is jogositva vannak a honi törvény azon kedvezményeire hivatkozni, melyben a sőtét századok a római egyházat minden más felekezetek hátrányára részesítették.

Van is nagy öröm a búsítétek táborában az aug. 16. decemberben történtek felett, és most ez egyszer a „Magyar Állam” hosannát hangoztat a kalvinista Róma férfainak. Gyönyörű találkozás egy kalvinista szuperintendencia az ultramontanizmus főhadi szállásán mint szövetségesei!

Valóban ha egyébként nem tudnám is, hogy aug. 16. gyászos ballépés történt a Debreczenben ülésezett kerületi gyűlés részéről; már az, hogy ama lépés az ultramontanok által oly nagy örömmel üdvözöltetik, magában elegendő volna lelkeket aggodalommal tölteni el.

Avagy képzelhető-e az egyházi intézkedésnek oly neve, mely, midőn a „Magyar Állam” csejájának szolgál, az ugyanakkor a protestántságnak és általában a szabadság ügyének üdvére lehessen?

És miben áll tulajdonképpen az a crimen laesae autonomiae, mely a tiszántúli egyházkerületet oly hatalmas tüntetésre ingerelte? tán az iskolanyithatóság szorították meg, vagy bizonyos meghatározott tanrendszert lett országgyűlésileg a protestánsokra oktroyálva? vagy az iskolai könyvek monopoliumát hozták be? Mindezekből semmi sem történt, hanem hozott oly iskolai törvényt, mely, midőn az érdekelteket, egyeseket, társulatokat, felekezeti és községeket iskolák állítására felszabadítja, azokat egyszersmind ebbeli működésükben a legszélesebb autonómiával ruházza fel, úgy, hogy bátran elmondhatjuk, miszerint Európa semmiféle országá oly liberális iskolatörvényvel nem dicsekedhetik, hacsak éppen az, hogy a felekezeteknek is meghagyott az autonomia, illiberalitásnak nem mondatik.

De hiába, mind ez a mi meghallgatásunk nélkül történt, „a magyar prot. egyház belügyei és autonómiájára nézve” pedig a hivatott debreczeni határozat szerint „az egyháznak, mint ilyennek törvényes kihallgatása és beleegyezése nélkül maga az ország törvényhozó hatalma sem intézkedhetik.”

Ugyan mit hisznek, lehetséges lett volna-e az országgyűlésnek a felekezetek egyenjósítását valaha keresztülvinni, ha azt a hallatlan veszedelmes elvet követik, miszerint egyházi és iskolai dolgokban a felekezetek törvényes hatóságainak, (a római katolikusoknál tehát a clerusnak) beleegyezése nélkül az ország törvényhozó testülete nem rendelkezhetik?

Avagy talán csak nekünk van az a különös kívánságunk, hogy a mi valaha egyházunkat vagy iskolánkat illetőleg törvénybe iktattott, az örök időkre érvényes?

De hát akkor is mit vétett az 1791. XXVI. törvényezik, mely eddigelé egyházi és iskolai szabadságunknak magna chartáját képezte, hogy azt teljes hallgatással mellőzik? mert abban a törvényben meg világosan kimondatik „Coordinatione tamen litterariae Institutionis erga decessum Statutum et Ordinum propositionem per Suam Majestatem determinanda, ad has perinde Scholas, extendenda”, holott is törvényes hatóságainak meghallgatása és beleegyezéséről, egyetlen egy szócska sincsen?

TÁRCZA.

A párisi rendőrség.

A „sergent de ville”-k alakítása csakhamar követte azon kort, melyben az 1789-ki magasztos elvek születtek. Az 1790. jun. 27-ken kelt decretum állítja fel a rendőrbiztosokat és ügynökeiket. Az „officier de paix” egy kis elefántos botot hordott, melynek gombján egy szem (a rendőrség hagyományos jele) volt alkalmazva, s e felirat állt rajta: „Force à la loi.” (Tisztelet a törvénynek.) A polgárisodás haladásával e 22 centimeter hosszú pálczácska koponyázóvá (casse-tête) nőtte ki magát. Az új szervezést az 1854. szept. 17-ki rendelet eszközölte.

A második császárság legelőbb is 750 fő-ről 4800-ra emelte a létszámot. E tömeg két al-osztályt képez s ezeknek összecsereléséből ered ama különböző ítélet, melyet a párisi rendőrségről hallunk. 1500—2000 Páris külső kerületeiben tesz állandó szolgálatot; a többi 3000 a „központi dandárt” (brigade central) képezi.

Az összecserelésre leginkább az adott alkalmat, hogy egyenruhájuk keveset különbözik egymástól. Míg a külnyegedek állandó rendőrségek kábatgallériján van a városnegyed megjelölő betű és szám ezüstös kivarrása, — a központi rendőrség egyenruháján Páris címere — egy vitorlás hajó, van kivarrva. Tehát az első számozva van, s így ha erőszakoskodik, könnyű reátalálni, — míg az utóbbiak úgy hasonlítanak egymáshoz, mint az egyenruha gombjai, s így tetteik után kutatni nagyon bajos. Foglalkozunk a külnyegedek rendőreivel, ezek szervezete legérdekesebb.

Páris egy-egy kerületében 2—200 sergent de ville tesz szolgálatot, ezek közt van 24 alparancsnok (sous brigadier) és 3 parancsnok (brigadier). A kerület négy részre osztatik, mindenikben van őrállomás (poste). Mindenik negyvedben több sziget

Ha szem előtt tartjuk e törvényt, azt hiszem észreveszik azt is, hogy már 1791-ben az országgyűlés nem tartotta az alkotmányossággal meg egyeztetetnek, hogy a nemzet egy frakciója előjogokra hivatkozva a törvényhozás eljárását megakassza, és nem irigyelik volna a r. kath. eleustól azt a dicsőséget, hogy a törvénykönyvbe iktattatott: contradictonibus Dominorum Cleri et alicujus partis secularium catholicorum non obstantibus, immo iisdem in perpetuum nullum vigorem habentibus.

Senki sem vonja kétségbe azon férfiak hazafiságát, kik Debreczenben ama határozatokat, különösen azon szempontból hozták, mert a mint mondják, az 1849 óta a közszabadság hátrányára, egymást felváltott ellentétes irányú kormányrendszerek után, a fenálló kormány vagy országgyűlési többség állandóságában annyira nem bízhatnak, hogy a nevelés ügyét az ország kezébe lehessenek.

Ha e sötét nézet valaha közérvényre emelkedhetnék, akkor alkotmányos országban, hol mindig van egy párt, mely a fenálló kormány és országgyűlési többség állandóságában nem bíz, sőt azt megdönteni törekszik, a törvényhozás merőben lehetetlennek válnék.

Helyesen mondja Guizot: „Népek és kormányok nem követhetnek el súlyosabb hibát, mint ha félelmük nagyobb a veszélynél, melytől tartaniok kell.”

Igaz hogy ha a multnak szomorú tapasztalatai óvakodó tartózkodásra intnek, akkor ily tartózkodás tán sehol sincs nyomosabban igazolva, mint a magyarországi prot. egyház kebelében, melyet, a törvénybe csuszottatott négy szócskából álló clausula folytán, majd egy századig halálra zárlattak. De éppen azért nem látom sehogysem igazolva a mult évben hozott azon népiszkolai törvény elleni kikelést, mely, midőn „minden hitfelekezetnek s így tehát a prot. egyháznak is azon jogát végrelesen megszentestette, mely szerint első és felső népoktatási tanintézeteket szabadon állíthat, s azokat azon módzatok szerint tarthatja fenn, mely saját alkotmánya s helybeli viszonyainak leginkább megfelelnek” (b. Podmaniczky Frigyes szavai), legfőbb üdvös versenyre hívja fel a felekezeteket a községekkel, de nyitva hagyja mindenik felekezet előtt az utat, hogy ha a fenálló viszonyok tartósságában nem bízik, felekezeti iskoláit szaporítsa, fentartsa és virágztatassa.

De legyünk mindenesetre vigyázók e téren; mert ha mi, kik e hazában mindig a közszabadság érdekében a haladás elve mellett küzdöttünk, a multban üdvös, de az újabb fejlemények folytán károsnak bizonyult intézkedések mellett károskodunk, akkor egyenesen elleneink malmára hajtjuk a vizet, s eltereljük a közvéleményt azon irányról, melyre leginkább a mi kitartó törekvéseink által vezetettük.

Avagy más-e az egész népiszkolai törvény, mint éppen a mi elveinknek az egész országra való kiterjesztése? Ha mi már most e törvény ellen protestálunk, nem ugyanazt miveljük-e, a mit az ultramontanok, kik a maguk szabadalmi mellett károsodnak, és a mi jogaik vannak, abban más ember fiát részesíteni nem akarják?

(ilót) van. Az őrállomáson annyi ügynök van, hány szigetre oszlik a városnegyed. Ezenkívül, öt rendőr képezi a tartalékot. Vannak még segédügynökök (auxiliaires) is, t. i. olyanok, kik díjtalanul szolgálnak, s rendőrgyűlölkönek készülnek. Redesen ezek viszik a levelezést a többi rendőrállomásokkal.

Ez aspiránsoknak nem áll jogában az elfogatás, oly megbízás ez, melyet csak hűzamos szolgálatidő után nyernek meg; a segédügynökök nem járnak egyenruhában. A rendőrszállóknak naponta hat kerülettel kell tenni saját arrondissementjében, a melyik egyénre éjjeli szolgálat esik, nappal csak egy őrállomásra küldetik.

A sergent de ville-k négy osztályzatba soroztatnak, az első kap 1500, a második 1400, a harmadik 1300 és a negyedik 1200 frankot évente. A város ad nekik egyenruhát és fejenként 200 frank szállásbért. A sergentek parancsnokai és alparancsnokai azon előnyökben részesülnek, mint a hadsereg fő- és alhadnagjai, rangjuk is ezekével egyenlő; az első 1800, az utóbbiak 1600 frank évi fizetést kapnak.

A sergent de ville-k többnyire kiszolgált katonák, kik 25 évi actív szolgálat után lépnek ki. Múltán a háborús év kétféle számítottak, a sergent de ville nem igen elregegett korban teszi le a miltósága jelvényeit: a két hegyűt és az egyes kardcskát. Ritkán megy ő haza falujába, hanem Párisban rendezi be magát. Sorsát és kaparmányát rendszeren egy jó házban szolgált szakácsnéval osztja meg, kit szolgálata ideje alatt ismert meg. E szövetkezés gyümölcse rendszeren: egy gyümölcsárda, vagy tejárulás sat. Ezekből megfethető az, hogy a rendőrfőnökség egy intése 1000—2000 önkéntes áll elő a sergent de ville-k támogatására, egyetlen nap alatt.

Minden rendőrsapat élén egy béke-tiszt (officier de paix) áll, ettől kapják a parancsnokok és alparancsnokok rendeleteiket; egyik parancsnok viszi a brigade számadásait.

A sergent de ville-k testületében négyféle büntetést alkalmaznak: megfédés (La reprimande), nyilvános megfédés (l'ordre du jour), egy heti zsold

Legnevezetesebb a dologban az, hogy midőn 1867. az öt ref. szuperintendenzia közös konventben a végett ült volt össze Pesten, hogy véleményes javaslatot készítsen, mely az országos törvényhozás előtt, az egyetemes ref. egyháznak a vallás- és közoktatásügyre vonatkozó nézeteit és kívánalmait tolmácsolja, éppen a tiszántúli kerület küldöttei voltak azok, kik a konventet jogérvényesen határozó testületnek elismerni nem akarván, lehetetlennek tették az egyetemes ref. egyháznak, hogy mint ilyen, akár az egyházi, akár az iskolai ügyben nyilatkozzék.

Most pedig ismét a tiszántúli egyházkerület egymaga az, mely az egyház meg nem hallgatatlansága miatt a törvényhozást valódi s az országos törvényt sérelmesnek nyilvánítja.

Mert — jegyezzük meg jól — a prot. egyház nagy többsége a tiszántúli ref. egyházkerületnek aug. 16-án hozott gyászos határozatát épen séggel nem osztja semmi esetre pedig nem hajlandó az országos törvényhozás ellen protestálgatni és tüntetni.

Mindezek után kimondom röviden és kerekén: a lépés, mely aug. 16-án Debreczenben történt sem nem igazságos, sem nem ildomos, sem azon kegyelettel nem egyeztetet, melylyel a törvényhozói hatalom jogaiban tulajdon nemzeti méltóságunkat tisztelni szent kötelességünk.

Ha e szavaim visszatekintést szólnak azoknál, kiknek szíves jóakarata büszkeséggel számolhatom, vigasztalom magamat Girardin e szavával: Résister aux entraînements de l'opinion est malheureux; ce sera un jour mon honneur. (Ellenállani a felkapott véleménynek erős oldalam s a lesz dicsekvésem.) („Század.”)

Ballagi Mór.

A közös ügyek tárgyalására kiküldött magyar országos bizottság ülése aug. 27-én.

Elnök: Majláth Antal gróf.

Jegyzők: Rajner Pál, Bujánovics Sándor.

A közös kormány részéről jelen vannak: Weninger Vincze közös pénzügyminiszeri osztályfőnök, Gaál Jenő sorhajóhadnagy, Benedek Th.

A magyar kormány részéről: Lónyay M.

Elnök 10 órakor megnyitván az ülést, jelenti, hogy Ciotta János bizottsági tag e héten eltávozni levén kénytelen, helyette Szirmay Ödön póttagot kérte fel.

Bittó István a hadügyi albizottság elnöke benyújtja az albizottság jelentését a szárazföldi hadsereg rendes szükséglete, az 1868-ra kért indemnyás és az 1869-re kért póthitel iránt; ezzel kapcsolatosan beadja az üzenetek egybevételére kiküldött 7 es bizottság előterjesztését.

A hadügyi albizottság jelentése felolvasotatul vétetvén, Rajner Pál jegyző olvassa a hetes albizottság jelentését.

Az albizottság jelentése helybenhagyott és erről a birodalmi tanács delegációja értesítetteti fog. Ezután Kautz Gyula interpellálja a közös hadügyminisztert a katonatartásból, elszállásolásból és átvonulásokból eredő kellemetlenségek tárgyában, különösen Győr városát tartván szem előtt a

levonása (la mise à pied), végre az elhőcsátás (la revocation).

A sergent de ville-k a közhatalom ügynökei, mert rendeletek és ítéletek alapján járnak el, de egyszersmind a köztektélyt emberei, miután az elbört felügyeletet teljesítik. Mindkét nemű eljárásukat a Code penal 224. §. és az 1819. május 17-ki törvény 10-dik §-a szabja meg. A sergent de ville-nek ellentállani tetteleg, oly vétség, mely súlyos börtönnel büntetettik. Így a rendőrt védi a törvény a polgárok tetteleges bántalmazásai ellen; de a rendőr erőszakoskodása ellen a polgár maga nincs megoltalmazva; azért nincs közöttük jó egyetértés, mert nem egyenlők a törvény előtt. A sergent de ville-t csak akkor fogják úgy tisztelni, mint Londonban a constableri, ha a rendőrt is törvény elébe lehet állítani, az általa elkövetett erőszakoskodásért.

Kévtől nyilvános közeg mutathat fel ügykezelésében oly pontos rendet, mint a párisi rendőrség. A laistromokban, melyeket „les controls de service”-nek neveznek, napról-napra, óráról-órara, percéről-percra feljegyzik mindazt, mi a parancsnokság körében történt, avagy műszavakkal élve: mi a „boutique”-ban véghez ment, ily könyvet csak a hadihajókön visznek.

A sergent de ville-nek utcai szolgálata ebből áll: Mindegyik megjárja a reabizott szigetet, hogy abban a rendre, szabad közlekedésre és tisztaságra felügyeljen. Oly esetekben, midőn egyedüli közbelepte nem elegendő, riadó-füttentéssel hívja magához a szomszéd szigetek ügynökeit. A gonoszterveket és csendzavarokat elfogni, az utcázt szabaddon tartani a kocsi elhaladására, a részeket elvitetni, s az ifjú leánykákat szerelmi kalandorok ellen oltalmazni — ezek még nem minden kötelességei a sergent de ville-nek — ő neki kell felügyelni a „szerelem istennőjének papnői”-re is, mi a közrend személyesítőjének erényét nem egyszer teszi kemény próbára.

Közmondás és közmondás, mily udvarias a Sergeant azon idegenek iránt, kik Páris tömkelegében eltévednek; e felett az ő kéthegyű kalapjával

interpellációját így végzi: Szándékozik-e a kormány az érintett irányban a magyar honvédelmi miniszteriummal egyetértőleg oly intézkedésekről gondoskodni, melyek az ország sok vidéke e részben túlterheltségének orvoslására, és az egész ügy céljairól elrendezésére vezetethetnek? A interpellatio átadatik a hadügyminiszteriumnak.

A delegatio költségvetése fölolvastatván, helybenhagyatott.

Bécs, aug. 26. A magyar delegatio mai ülésében a katonai budget rendes szükségletéről szóló bizottsági jelentés az általános vitában elfogadtatott. A részletes vitában a fizetések elemelése bezárólag az őrnagyokéig és a katonai tisztviselőknél a 9-dik rapidíroasztálybeliektől lefelé jóváhagyatott. Az első czímmel 2.850.000, a 2-dikkal 147.000, a 3-dikkal 1.300.000, a 4-dikkal 22 millió 300.000, az 5-dikkal 250.000 forint szavaztatott meg.

A reichsrathi delegatio mai ülésében a triesti és cattarói hajótulajdonosok kérvénye, a lobogónak a szláv ezimre való tekintettel eszközöndő megváltoztatása iránt — a kellő intézkedés megtétele végett a külügyminiszteriumnak adatik ki. A nyugdíjak szabályozását tartalmazó törvényjavaslat előterjesztése iránti indítvány elfogadtatott. Azon indítvány, hogy az 1868 ki budget átlépése tárgyában a számadások előterjesztéseig adassék a kormánynak indemnyás, némi vita után elfogadtatott. Az 1869-diki póthitel tárgyában, melynél a bizottság csak 770.000 frtnak megszavazását indítványozta; Ziemialkowszki a kívánt egész póthitelnek: 3.790.000 frtnak jóváhagyását javasolja. Klier 2.700.000 frtot kíván jóváhagyatni; azon hozzáadással, hogy szabatos számadás és kimutatás terjesztések elő, Sturm a póthitel kérdését csak a számadások előterjesztése után kívánja tárgyalni. Ziemialkowszki indítványa Klier hozzáadásával elfogadtatott.

Felső-Fejérmegyéből, aug. 23. 1869.

1. A „Magyar Polgár” közlebbi számai egyikének távsürgönyében ez áll: „A gyűlés gróf Haller főispán eljárását rosaltta.”

Tovább, „a gyűlés kinyilatkoztatta, hogy rög-tön más főispán tétessék”-atb.

Vártam, hogy legalább Haller Ferencz gróf emberei közül akad valaki, a ki egyfelől ezen gróf Hallert bántó, de másfelől magával az igazsággal, az eseményvel meg nem egyező táviratot megező-folandja; de csalódtam! a vert csata sorok rémlétes fntásban keresve menedéket, az utolsó fegyvert a tollat is kidobták kezükből.

Fölveszem tehát az eldobott tollat, s miután hizelegbetek magamnak azzal, hogy a jelenlegi felső-fejérmegyei ügyet a legutolsó részletig ismerem, az idézett távirati jelentésről kimondom egész határozottsággal, hogy amaz állítások egyike sem igaz.

Történt ugyan a gyűlés színén kísérlet ily forma határozatra, de azt bizony a kormánybiztos még indítvány előtti korában leszorította a zöld asztalról, mind erről a gyűlési jegyzőkönyv bő tanúságot adhat.

a gondviselést képezi mindazon asszonyokra, kik nála nélkül nem mernék a Jouffroy passage és a Panorama közt a szekér-lavinán áthalolni.

Ebből láthatjuk a t. olvasók, hogy a párisi rendőrgyűlés élete nem édes semmittevés — tövis, teljes útján alig marad ideje egy-egy virágot is leszakítani. Hogy a sergent de ville csaknem úgy van fizetve, mint tisztje, azon csodálkozni nem lehet, mert mestersége kevésbé kellemes és nagyon megerőltető.

A külnyegedek és központi rendőrök összecserelése ép a rendőrbiztosoknak okoz legtöbb bajt: felboszankodik a gondolatra, hogy őt a clichy és montmartre-i győzőkkel tévesztik össze; mert hiúságát az elégti ki, ha Beranger „bon gendarme”-jához hasonlíthat, — de nem vágyik a dicsőségre, hogy békés polgárokat hányjan halomra, kik teljes nyugalommal isszák a boulevardokon a sör, vagy hillepet.

A hirhadt „központi dandár” 3000 emberével, a második császárság teremtménye; fűtanyája pár lépésre van a Tuileriától — a rendőrfőnökségnél. Ennek főfeladata: örködni a császár élete felett, s gátot képezni a forradalmi áramlat ellenében s a koponyázócskával, a politikai szenvedélyeket elpotyolni. Ha a császár a boulognei erdőbe kocszik, vagy Chalonsból tér haza, — ha az Operába bajtat: e védangyalok szegélyezik útját.

E „brigade central” ujonczait másképp gyakorolják, mint a szögleteken álló békés rendőrcollégákat: nem a közjog elemeire, hanem a gyors rohanásban, pálczavivásban és különösen az öklözésben oktatják: a boxirozás rendőri tanulmányai főtárgyát képezi.

Ha igazságosak akarunk lenni, be kell vallanunk, hogy a párisi központi brigade emberei nagyon kirívólag hasonlítanak az angol constablerekhez — ép úgy, mint ezek, egyetlen öklőcsapással földre terítik ellenfeleket. De erkölcsi hasonlatnak még árnyéka sincsen, a két intézmény közt akkora, betűhíthetetlen örvény társong, mint a qaszarismus és parlamentarismus között.

És a kormánybiztos helyesen, a gyűlésnek is teljes elismerésével találkozott tapintattal jelt el, ő vizsgálatát véget ért, nem pedig azért, hogy az egyik sérelmes féllel a másikat elítéltesse.

2. Gr. Haller Ferencz által Fejéregyházán augusztus 13-án egy nyilatkozat adatott ki csillag jegyek alatt kommentálva. En gr. Haller F.-nek jóakarója vagyok, s azért nem óhajtom, hogy a közönség e nyilatkozatra, mint védelemre mondja ki ítéletét, mert úgy hiszem, medicina peior morbo — azért teszek itt néhány felvilágosítást a csillag jegyekre.

Gróf Haller Ferencz a legelső csillag jegy alatt e sor után: „Mlgoz gróf főispán úr!” megjegyzi: „hasonlít a kormánybiztos 29. pontozat alatti előadásával”, hogy a gróf e nyilatkozattal hova céloz, nem lehet tudni! Mi a 59-dik pont alatti előterjesztést hallottuk, de ott a grófnak sem neve, sem főispáni címe egyáltalában elő nem fordult.

A második csillag alatt áll: „a körlevél alakja szerint nem egy rendkívüli, hanem egy rendes érvényes bizottságnyit hivatott össze”. . . . a kitzűt. tárgyak tárgyalásai a főispán jogköréhez tartoznak stb.

Méltóztatik a gróf úr nagy tévedésben lenni, mert a kitzűtött tárgyak tárgyalása nem a főispán, hanem a bizottságnyit jogköréhez tartozik, igaz, hogy a főispán „kötelme” azokat a bizottságnyit tárgyalatni, de el nem futhatta a gróf figyelmét, hogy ez idő szerint a megye kormányzatát, további rendeletig, a kormánybiztos viszi s gyakorol ez idő szerint minden főispáni jogokat és kötelességeket, s hogy a kormánybiztos a bizottságnyit egyetértéssel kormányoz s azt azon kívül, hogy megbízatásához képest kötelességszerűen teszi, ez által a miniszteri rendeletnek teszen eleget, mely őt a megye belbékijének a bizottságnyit egyetértéssel leendő helyreállítására utasította, miből kifolyólag a főispáni jogkörhöz addig, míg a megyében kormánybiztos van, semmi hivatalos tárgyalás nem tartozhatik.

Harmadik csillag alatt ez áll: „a kiküldött kormánybiztoshoz menesztett rendeletben a június 7-diki s következő napjaiban tartott gyűlés határozatait ideiglenesen függőben tartani rendeli.”

A rendelet így szól: „egyelőre függőbe tétele”, ez azt teszi, hogy egyelőre a határozatok függőbe tételnek. Miért? mert a gyűlés, mely azokat hozta, magábanvéve törvénytelen, azután az illetékes forum újra tárgyalja, s ha tetszik, legalizálja.

És ugy történt a hitelesített jegyzőkönyv nélküli június 7-iki, és az egybehívás nélküli 11-diki lényeges formabetegek gyűlések határozatait függővé tették; augusztus 4-kén új, törvényes ellátás végett a bizottságnyit elé terjesztették, s azokat a bizottságnyit kevés kivétellel egyhangulag megváltoztatta, ki tehet róla? hol volt a főispánpártja? . . . kerestük, de nem hallottuk! nem találtuk!

A gróf főispán azt hitte, egyéb vizsgálni való nincs, csak az, hogy a gyűlés elnapolását ki okozta? igaz, ez is tárgya a vizsgálatnak, hihetőleg nem is marad el, nem is késő még, mert a ki okozta, azt megbüntetni elég idő van még, mi kétségen kívül be is fog következni; de a vizsgálat a bizottságnyit zsinó, a hogy a gróf kiszámította, meg nem töréntetett; kétszáz tagu kihallgató bíróság működött hallgatókkal, tudtom szerint nincs szokásban, de elvégre is a forma hibában szenvedő gyűlést semmi vizsgálat nem legalizálhatta volna.

Két csillag jegy alatt azt mondja gr. Haller Ferencz: „a tisztviselők tárgyalás tárgyává nem tűzethetnek ki”; itt hihetőleg a gróf a tisztviselők lemondásait akarta érteni!

Sajnálom, de ez is másként van, mert a választott tisztviselő lemondását el vagy nem fogadni a gyűlésnek joga van, különösen a jelen esetben, midőn a tisztviselő lemondását kérészekoltok állítja.

„Maurer Victor ellen nem volt fegyelmi kereset függőben.” Hát ha a gróf Haller praesidialis száma idéztetik; akkor sem?

Eddig egy főispán sem állította soba, hogy a választott tisztviselő ellen megindított fegyelmi keresetet valaki a bizottságnyit kívül elláthatná, vagy megszüntethetné, talán ezt gr. Haller F. sem hiszi! Azonban bámulni lehet, miként elfeledte volna, hogy Maurer ellen levelek és pénz elveszésért keresetet rendelt el? Vagy mit adott Duma ügyész kezére?

Más jegy alatt az mondatik: „Kormánybiztos mondja a 7. 11-diki gyűlések határozatainak fölfüggesztésére nézve, az azokról kelt irományok minden további vizsgálatot szükségfeleltetve tetek.”

Erre megjegyzés, „akkor miért küldött a kormány biztost?”

Nagy csalódás azt hinni, hogy a kormánybiztos a 7. 11-iki gyűlések megsemmisítések iránti vizsgálatra egyedül lett volna kiküldve. Miért van kiküldve? megmondom:

1. hogy megvizsgáltsa és megbüntettesse a 7. 11-diki gyűlés elnapolásának okozója;
2. hogy vizsgáltsa: igaz-e vagy nem, mit gróf Haller Ferencz feladott? hogy a 7-iki gyűlés előtt complozt tartott Schedelmeyernél 3 bizottságnyit tag által, veszélyes vagy tilos természetű volt e ez vagy sem?
3. hogy vizsgáltsa: vajjon a gyűlés elnapolását erőszak idézte-e elő vagy elnöki járattal-

ság? s a Maurer elnöklele alatti törvénytelen gyűlés ki által létesített? kik voltak szereplői?

4. Ki, vagy kik okai a megye viszálykodásának?

5. Igazok-e vagy rágalmak azon vádak, melyek a főispán ellen, hivatali hatalommali visszaélés, elnöki erőszak és képtelenség tekintetéből emeltették? ezen vádakhoz tartoznak: a „Coloni acták”, Hullámpéz” stb.

6. Végre, hogy általában kiderüljön, kinek vállalt nyomja a felelet teher, hogy Felső-Fejérbe kormánybiztost kellett küldeni, s azok lakoljanak s a költségeket fizessék.

Lám mily sok teendője van még a kormánybiztosnak.

Más jegy alatt állítatik ismét, hogy „törvényes gyűlésnek törvénytelen határozatai lehetnek”, ez igaz, de az is igaz, hogy törvénytelen gyűlésnek törvényes határozatai soha sem lehetnek! és lám itt a baj, ezt kellene állítani a főispánnak, mert ez az oka annak, hogy azok a hivatalnokok elcsapásával teljes jegyzőkönyvek szükségképpen megsemmisültek.

Azonban a törvénytelen gyűlések határozatai augusztus 4-kén új tárgyalás alá jöttek, miért nem legalizálta azokat a főispáni párt? hiszen, ha csakugyan volt főispáni párt, azt tenni joga lett volna.

Mondatik: hogy ezen eljárással a törvényes elnök, a majoritás és végül minoritás compromittált. Nem így van; a törvényes elnök soha sincs compromittálva a gyűlés határozatával, a majoritás, ha erkölcsi alapon áll, magával mindig következetes, ellenesetben nincs miért rá számítani, hogy a minoritás compromittálva lett volna, nem áll, kimondta ő maga, midőn augusztus 4-kén majoritással döntött. De ha mindnyájan compromittálva vannak is, az a mit a törvényes gyűlés határoz, mégis respectálandó, és aztán hiában törvényes az elnök, ha összehívás nélküli törvénytelen gyűlést vezet, ilyennek határozatai mégis törvénytelenek.

Mondatik továbbá: „kik idézték elő a zavart megbűnhődtek-e?” „még nem; de úgy gondolom, hátra a fekete leves, s a vizsályt, rendtelenséget előidézők meg fognak büntettni, úgy hiszem. Azonban ez még nem késő; amnesia adva nincs — tudomra — senkinek, azt a kormánybiztos nem is adhat, ki midőn a vizsgálatot bevégi, úgy hiszem a gordiusi csomó is meg lesz oldva, sapienti satis!

3. A „Magyar Polgár” 21-dik számjának nyíltterében gróf Haller Ferencz czafolni látszik a „Magyar Polgár” azon tudósítását, hogy Felső-Fejérmegye felirata lenne az, mely e czim alatt ama lapban közöltetett. Tartozom az igazságnak elismerni, hogy annyiban igaza van gróf Haller Ferencznek, hogy ezen ellene készült felirat csakugyan nem nevezhető Felső-Fejérmegye feliratának, nem is egy adatot be, nem is egy kildetést — a mint tudom — fel, hanem: felirata 50 aláírt, többnyire főbb birtokosnak gróf Haller Ferencz elmozdítása iránt. Együttal meg kell jegyezmem, miszerint azt, hogy e felirat nem bizottságnyit gyűlésből s nem jegyzőkönyvi határozat mellett ment fel, azt egyedül a kormánybiztosnak köszönheti, mert a midőn gr. M. B. egy ilyenforma indítványt elő adott, nem a főispán pártja — melyből egy árva szó sem történt ellene — hanem egyedül a kormánybiztos törítte le a tárgyat, mint nem oda tartozót, az asztalról.

Vajjon méltányos-e gr. Haller F.? e tekintetben a k. biztos iránt ama czikkeiben használt kifejezéseiről? nem vagyok hivatva itt bírálni; az a közönség dolga.

Cserefalvi.

Napi hírek.

— Ö Felsőke követkző legfeljebb kéziratos méltóztatott kibocsátani: Kedves unokaöcsém Józeff főherczeg úr! Különös meglepédesemre szolgál, hogy a mai alkalommal a honvéd főtanosztályoknak katonai kiképzetéseitkeni előmenetelről meggyőződtem; minek folytán kellemesen inditva érzem magamat, azon fáradhatlan buzgalomért, mely aránylag oly rövid idő alatt egyedül volt képes sikert eredményezni, a törzs- és főtiszt uraknak, valamint az altiszteknek és a közlegénységnek, főképp pedig ezen osztályok derék parancsnokainak teljes elismerésemet nyilvánítani. Meg vagyok győződve, hogy ezen most szétoszlándó honvéd-tanosztályok tagjai az eddig tanusított katonai jó szellemet továbbra is fentartandják; főleg pedig azt a honvédkertületekben, valamint a zászlóalj járásokban kifejtendő működésük alkalmával az újonnan alakulandó osztályokra is át fogják származtatni. Kelt Budán, 1869. évi aug. 25-én. Ferencz József, s. k.

— A magyar királyné sajátkezűleg himzi a honvéd dísz-zászló nemzeti színű szalagját, magasztosan díszessé emelve azt. A zászlót magát előkelő bölgyek készítik fehér selyemből, s felszentelése után, az előbbi, nemrég felszentelt lobogó csak rendező zászlóul fog használtatni a honvéd hadseregben.

— Királyi biztos, gr. Péchy Manó ő nméltósága, september 17-kén érkezik vissza Kolozvárra.

— A kisegítő pénztár egyetvasárnap gyűlést tartott a redoutte nagy termében. Nevezetesebb momentum a tisztviselők választása volt; megválasztatták ismét az eddigiek.

— A helybeli dalkör nagy hangversenyt rendez a színházban jövő hó 22-kén, a löversenyt megelőzőleg.

— A követválasztási mozgalmak Marosszékre megindultak. Folyó hó 25-én tartá első ülését a központi bizottság, tárgyat ez alkalommal csak a választók jegyzékére vonatkozó megállapítási módok meghatározása képezte, s így a gyűlés nem is lett volna nagyon nevezetes, ha egyik bizottsági tag (a baloldali multikori követjelöltje) fel nem fejt, hogy mi tulajdonképen az a miniszteri felelősség, s hogy a képviselő nem az országé, hanem a széké, következő indítványával: Feleljen a miniszterium a központi bizottságnyit, miért fosztotta meg a széket követétől, s a „M. P.” szerint még azt is indítványozta volna, hogy: „a képviselők 3 év előtt ne hivatalba neveztessenek.” (Hát mibe? hová?) És a bizottságnyit még csak nem is tárgyalta ezt az indítványt, minél valamivel mégis különösebb az, hogy mint a „M. P.” hasábjain látható, akadtak, a kik zokon vették. Ugyancsak a választásra vonatkozólag írják meg Marosszékből, hogy néhány tekintélyesebb baloldali férfi készen nyilatkozott ellenjelöltet nem állítani, ha a Deák párt gr. Tholdalagi Mihályt lépteti fel követjelöltül, kinek kipróbált hazafisága iránt elismeréssel viseltetnek.

— Marosszék törvényszéki elnökévé Hajdu Mózes választott meg, a folyó hó 26-kán tartott bizottságnyit gyűlésen. Ugyanekkor felolvastattott többi közt a közlők. Ugyi miniszterium egy leirata is, melyben véleményt kér a gr. Teleki D., Mikó M. és Szentgyörgyi I. által a M. Váshely (esetleg Nyárádó) s Parajd közt építendő levonatu vagy kisebb erejű gőzmozdonyvasút előmunkálatainak megtehetése végett benyújtott folyamodásra. A bizottságnyit természetesen pártolólal nyilatkozott.

— Folyó év sept. hó 1-én Tordamegye Mező Nagy-Csán nevű helységében egy magyar királyi postahivatal fogja működését megkezdeni, mely levelezéseknek, pénzesleveleknek és szekérpostaszállományoknak, az utóbbiak közül azonban egyenkint legfeljebb 10 font súlyúknak fűvelével, átadásával és továbbításával fog foglalkozni, és a gyéresi kir. postahivattalal hetenkint ötszöri kildőncz-szekérposta-járatok által fog összeköttetésben állani.

— Rettegen, mint tudjuk, az idén egy népiskola nyílt meg egyesek adakozása nyomán. Az alapot Fogarasi Mihály püspök ő nagyméltósága vetette meg, egyik körutja alkalmával, 500 oszt. é. fittal; kivül nagyobb összeget adtak még: Leon János 400, Gergelyfi Károly 100 fittot stb. — Mint onnan írják, tervben volna egy templom építése is, s valószínű a felsőbb helyről kért segély megadásától függ.

* Egy csodálatos fekete szakállu büvész járja be Kolozsvár utcáit s csakugyan megkacagtatja a plebejus közönséget. Az introduciót egy szerencsétlen vak legény játssza, tenyerével utánozva a fabarmonikát. Míg e bámulandó zenész a Klappa indulót tapsolgatja, a maestro megbuzza magát egy utcaszeget legőre vagy kapu alá. Majd előáll s csakugyan falja a zsebéből előtűvölt piszkos papirost és nézői bámulatára kihuz szájából egy fél öl hosszú csővezetést. Ezt zsebre téve, előveszi kék zsebkendőjét összeviszsa bogoztatja s utoljára másnak adva ez alig rázza meg s a zsebkendő egészen kibontva lobog a kezében. Végül egy kalapkarimával sokféle füvegek formáját utánozza a maga vagy egy suszterinas fején. Oh csodaművészet! mit vétetél, hogy így az utcára kerüljél! Szerencsére biesok, tojás, szén és égő kőcz helyett beéred papirossal. Vivat! plaudite!

— Hires keresztelője a nagy-szeben kis Pilzneke végre mégis megtörtént f. hó 28-kán. A keresztapát, III. Napoleont pesti francia consul gr. Castellane képviselte, ki az actus megtörténte s több látogatás fogadása után Brassó felé, a székelő föld megtekintésére utazott. — Így írja a „Herm. Ztg.”, s most talán csak nem ültették fel ismét.

— A magyar keleti vaspálya főfelügyelője, Nagy, e hó 27-kén vizsgálta meg N.-Szebenben a felállítandó indóház helyiségét, mely még egészen megállapítva nincs ugyan, de a legnagyobb valószínűség az Erzsébet kapu előtti tér mellett harcol.

— Nevelőül, s külön német órák adására is ajánlkozik egy jeles bizonyítványokkal bíró n.-szebeni születésű, negyedéves jogász. Bővebb értesítést szerezhetni szerkesztőségünknel.

— A határőrvidékre vonatkozólag a „Pesti Napló” írja: Miután a horvát-határőrvidéki kérdés napirenden van, nem lesz érdektelen annak multjára s keletkezésére vonatkozó néhány történeti adatot tenni közzé. A károlyvárosi, varadi és báni határ 1580-ban keletkezett, több morlak család, főleg pedig számos keresztény család bevándorlása által, kik Moldyából és Oláhországból menekültek magyar területre. E családokat II. Ferdinánd 1597-ben a végvidék elhagyatott 70 váránban telepítette le, a Kulpa és Unna közt. II. Rudolf vallászatadsággal és adómentes-

séggel rubázta fel őket, de egyszerűen kötelemlüké tette a határoknak a török ellen való védelmét. Csak 1617-ben találunk említést egy horvát határőrvidéki főparancsnokról, kinek a kapitányok és lovagok engedelmessékedni tartoztak. Innét tul mindinkább erősült a határőrvidék; már 1652-ben 8800 fegyverfogható férfit számlált, 1687-ben 4000 szerb család települt le ugyanazon feltételek alatt a határőrvidéken; a karlovitzi béke után pedig a török háboruk alatt elpusztult végvidék, a mostani bánát és tót határőrvidék számos szerb család által telepített be, kik a törökök elől menekültek, s így támadt 1702-ben a fennebb említett varadi, károlyvárosi és báni határőrvidék mellett a tót, mely a Száva mentében, a Maros és Tisza közt terül el. Ez utóbbi vidék a bécsi hadi tanács és kamara által kormányoztatott. I. Lipót már 1703-ban megkísérelt a varadi ezred bekebelezését a horvát polgári hatóság alá, mi azonban Lipótnak ép oly kevésbé sikerült, mint II. Lipótnak szándoka, Zengg szabad tengeri városnak szabad királyi várossá leendő emelése iránt. A határőrvidéki csapatok, csak az örökösödési háboruban szerveztettek legelőször, s ennek befejezte 1746-ban történt, midőn herczeg Sachsen-Hildburghausen tábornok a károlyvárosi ezredben 4 gyalog, egy huszárezredet, a varasdiában 2 gyalog és egy huszárezredet állított fel. Gr. Batthyányi bán, a báni ezred területén szintén 2 gyalog s egy huszárezredet, ugyasintén Engelsbafen tábornok 1750-ben Tótországban 3 gyalog és egy huszárezredet szervezett. 1760-ban a 90 évi fennállása után megszüntetett erdélyi határőrvidék, és 1765-ben a bányási végvidék állított fel, mely utóbbiban a 14. számú határőrvidéki ezred szerveztetett. 1769-ben parancsnoki nyelvtől a német hozatott be. 1780-ban a huszárok megszüntettek; 1798-ban az ezredek számokat kaptak 1-től fölfelé, s a háboru esetén eddig szokásban volt zászlóaljankénti fegyver alá szőlítés beszüntetett, s az ezredek mint ilyenek tekintettek.

KÜLFÖLD.

Az orosz kormány, miként az ország más helyein, ugy Rodeczniczban is schismaticus zárdává akarta átalakítani az ottani kath. egyházat, melyben egy köztisztelőben álló szent kép van. Az e czélből oda rendelt kozák század vandálistasát, az arany és ezüst edények elorzását az egybegyűlt nép tompa zúgással, de téltlenül nézte, midőn azonban a kozákok egyike a szent képet lábál tapodta, a több száz főre menő tömeg kaszákkal és botokkal rohant a kozákokra, kik csak nagy nehezen menekülhettek dűbe elől. A győztes parasztok megszállották az egyházat és haladéktalanul kildőtséget választottak, mely a czár előtt a kozákok eljárása felett panaszt emeljen. Időközben az előző kozákok egy felsőbb tiszt vezénylete alatt nagyobb számban tértek vissza, körültekinték az egyházat és elfogták az abban levő parasztokat, kik most valamennyien a „hivatalos eljárás erőszakos háborítása” miatt haditörvényszek elé fognak állítani, és meglehet, hogy a míg a czárhoz menesztett kildőtségek visszatér, a parasztság vezeterei már egy felsőbb bíró előtt fognak igazságért könyörögni az elnyomatott lengyel nemzet számára.

Páris, aug. 25. A senatus mai ülésében felolvastott Devienne jelentése. A senatus-consultumban eszközölt változtatások megfelelnek a már ismeretes közléseknek. A jelentés mondja: A bizottság félrevetette azon módosítványt, mely a kormánytól elvonja azon jogot, hogy polgármestereket — a helyhatósági tanács hozzájárulásán kívül választasson. A jelentés az 1852-diki törvényhozás eredményeiként constatalja: a nyugalmat, az oktatás és jólét kifejlődését, a béke fennmaradását és Franciaország tisztelését — támaszkodva 1,400,000 katonára, kik készek annak határait megvédeni. Végül, hogy az ország a dictatúrától a legkiterjedtebb alkotmányos szabadságra lön vezetve.

A „Peuple francais” a „J. d. Debats” egyik cikkére válaszul, még egyszer visszatér az utolsó osztrák-porosz sürgönyökre. Minden ugyan — azon feltevést igazolja, hogy e diplomatiai és szónoki harc nem fog komolyabb következményeket vonni maga után, mint a berlini és bécsi sajtóknak már hónapok előtt folytatott polemijája. Egész Európa békét óhaj, s ama szikrák, melyek más időkben tüzvésztt gyújtottak volna, ma tűzanyag hiánya miatt alsznak ki. Az osztrák kormány magatartását a nevezett lap méltónak tartja az általa (t. i. az osztrák kormány által) vezetett nagy államhoz, s kiemeli ama lényeges szolgálásokat, melyeket Beust gróf ezen államnak tett. Ausztria felvirágzása felette fontos Európára nézve és Beust gróf e felvirágzásért sokat tett, s ez nemely lapokra nézve elegendő ok arra, hogy vétkül rovasseik fel nékie, a miért Franciaország rokon-szenveiről mert szólni.

A „Giornale di Roma” hivatalosan közli, hogy ő Szentese jóváhagyta a tervet, mely szerint a zsinat alatt Certosizárdában kiállítás fog rendeztetni a keresztény művészet tárgyaiból, mely 1870. február elejétől májusig fog tartani. Az eszme Párisban szülemlett meg és remélük, miszerint ily mó-

don sikertelend a zsinat roppant költségeit legalább részben fedezni. Ezen költségek nagyságáról fogalmat szerezhetünk magunknak, ha tekintetbe vesszük, hogy egyedül az aula berendezése, hol a concilium tartatik, 100,000 scudiba kerül.

A szultán egy levelet intézett az egyiptomi alkirályhoz, melyre vonatkozólag a "Times" megjegyzi, hogy nagyon helyes az, miszerint ezen ügy Anglia és Franciaország közbenjárása által tisztába hozatott. Minden úgy marad, mint volt, csak az alkirály kapott nagyobb takarékoságra intő tanácsot, a mi különben a Portának sem ártana.

Bukuresti jelentések szerint, ott a keleti kérdést illetőleg nagy horderőt tulajdonítanak Károly fejedelem találkozásának, II. Sándor császárral. A "Narodnost" nyíltan kimondja, hogy a keresztény kelet sorsa leginkább a Románia és Oroszország közti végleges egyezménytől függ, mely két államot első sorban érdekli a keleti kérdés megoldása. Mihelyt ezen egyezmény létrejön és támpontul a félbold uralmánál alávetett román néptörzsek vallás-politikai követelményeit választja, a Törökországgal rokonszenvező nyugati Európa sem fog többé tiltakozhatni az összes román-szláv nemzet emancipációjá ellen.

Legújabb.

Bécs, aug. 28. A reichsrathi delegatio mai ülésében a magyar delegatio határozatait és a badi budget ordinariuma voltak tárgyalásban. Részint a magyar delegatio határozatait, részint a közveitő javaslatok fogadtattak el. A határozatok költségeire 200,000 frt szavaztatott meg. A valuta szabályozása iránt tett indítvány vita nélkül elfogadtatott.

Páris, aug. 28. A császár egészsége folyamatosan javul. Ma a saint cloudi parkban sétált és a minisztertanácsban elnökölt.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József

Távirati tudósítás a bécsi börzseről.

Augst. 30-kán: 5%. Metaliques 100 frt 62.30. 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt 71.30. Kamat 62.30. 1860. Kölcsön 99.90. Bankrészevény 767. Hitteltintézet részvény 297 frt 304.90. London 10 ft st. 125 frt 20 1/2 kr 123.10. Ezüst 120.75. Cs. királyi arany 5.90.

Földterhmentesítési kötvények: Magyar 81.50. Fiumei 80.—. Erdélyi 70.25. Horv.-Slavon 82.25.

HIVATALOS.

12. 1869.

(456)

(1—3)

II. od. alisp. bíró. sz.

Idézés.

Veress József s részeseinek mint felperesnek Kolumban Juliaona s részesei ellen, Leosmár községében és határán a keresetelési jog használatára, összesítése s arányosítása tárgyában beadott keresetében f. évi október 6-dik napjára kitűzött tárgyalásra az ösmereken birtokosok azon hozzáadással idéztetnek meg, miszerint az esetlegesen meg nem jelenők jogai védelmére sz. somlyai ügyvéd Szénási Miklós végzésileg hivatalból kinevezetett.

Kelt Krasznamegye 2-od. alispáni Biróságától.

Sz. Somlyón augstus, 10-én 1869.

Pályázat.

(450)

3—3

A Kolozsvár városi mérnöki állomás, melyhez jelenleg 800 frt évi fizetés van kűtve, f. évi október havában a városi képviselő közgyűlés által választás útján fogváltatni; felhívtnak az ezen állomást elnyerni óhajtó, az építészeti szakban is kellő képzettséggel bíró egyének, hogy okmányait f. évi sept. 30-ig a városi tanácshoz adják be; a mérnöki oklevél mellett megkivántatik a magyar és német nyelv tudása.

Sz. k. Kolozsvár város közigazg. tanácsától, aug. 14. 1869.

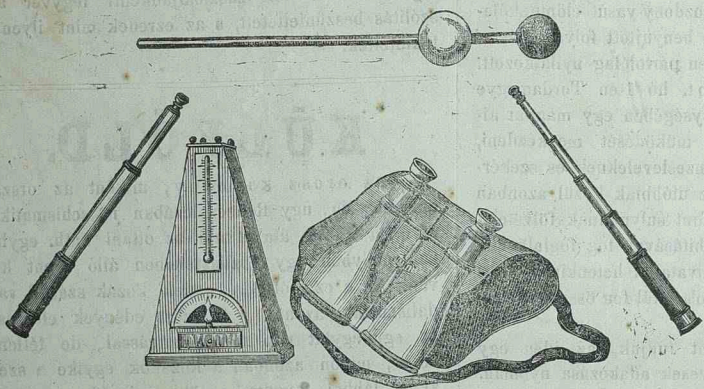
NEM HIVATALOS.

(425)

Kolozsvárt a

(2—*)

nagy Bazárban

nagy választéku lát- és távosók, a legdiszesebb színházi-látosók és minden optikai szerek, első gyárakból és jutányosan kaphatók.

Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentesen.

CSAPÓ SÁNDOR.

SCHULHOF

külfönt
tett es.
királyi
kiválta.
szaba-
dal-
mazott

hordozható csőkútai.

E találmány által föllesleges ezután az eddig használt költséges és veszedelmes kűtmunka. Egy oly kűt, mely 30 láb mélységig csak 130 frtba kerül, egy óra alatt előállítható.

Alólírt részvény-társulat, a mely e találmány használatára vonatkozó minden szabadalmat és kiváltságot Schulhof József őről megszerzett, nemcsak minden valódi Norton-kűt, mindennemű szivattyúk, fessendők, merítésszközök, mindenféle víz-technikai készülékekből fog rendszeren gazdag és jól rendezett raktárt tartani, hanem minden vízvezetési, öntözési és vízlecsapolási munkákat is jutányos ártért elvállaland.

Ez új rendszer előnye állanak:

- 1) A kűt olcsó árából, a mely sokkal csekélyebb, mint a közönséges ásott kűtárnál;
- 2) A víz tisztaságából és frissességéből, a mely a lég hozzáférése, valamint más tisztátalan anyagok beszivárgása ellen is véde van.
- 3) A felállítás gyorsaságából, a mely rendszeren egy óránál hamarabb teljesítve van, s földaszt nem kíván.
- 4) A könnyűségéből, melylyel a kűt a földből kiemelhetni, s más tetszés szerinti helyre alkalmazhatni.

Hordozható kűt és vízvezetések részvény-társulata, Bécs, Judenplatz 10 sz.

A kolozsvári hitelbank és zálogkölesön-társulat.

Aláírási felhívás.

A kolozsvári hitelbank és zálogkölesön-társulat f. évi augstus 17-én tartott rendkívüli közgyűlése elhatározván, hogy a f. évi október 1-én megnyitandó banküzlet érdekében a már kibocsátott 1000 db. 200 frtos részvényhez még újabb 1000 db. 200 frtos részvényt bocsát ki, a melyekre azonban egyelőre csak 100 frt lesz befizetendő. E részvényekre ezennel aláírás nyitattik, még pedig a következő feltételek alatt:

1. Az aláírás megnyílik f. évi szeptember 15-én és tart 18-ig, d. u. 5 óráig.
2. Minden részvényesnek joga van annyi részvényt írni alá, a mennyivel bír a régibb részvényekből. Ennek birtoklása az eredeti részvénynek felmutatásával bizonyítható be.
3. Az aláírásnál az eddigi alapítási s felszerelési költségek törlesztése fejében fizetendő minden egyes előjegyzendő részvényre 5 frt, ugyintén a 200 frt teljes értékű részvénynek 50/100-ka, azaz 10 frt, s így összesen 15 frt fizetendő.

4. Az aláírás berekesztése után a netaáni tulajgyezések aránylagosan leszállítván, az előjegyzési elismervények helyett előmutatóra szóló elismervények szolgáltatnak ki, a mely alkalommal még 20%, azaz részvényenkint 40 frt fizetendő be. Ha az aláírások aránylagos leszállítás alá jönnek, a biztosítékul előlegesen lefizetett 15 frt ez alkalommal a 20% fizetésbe betudatik vagy visszaszolgáltatik.

5. Ezen részvényelismervények f. évi szeptember 30-tól október 15-ig adatnak ki, s ez időköz alatt történik a 20% befizetés is.

6. A másik 25%, azaz 50 frt befizetési határidejűl f. évi decz. 1—15-ke tűzött ki. A befizetések az elismervényen tanúsítva lesznek.

7. A még fennálló 50%, azaz 100 frt befizetésére most nem tűzött ki határidő, azonban annak befizetésére a társulat csak két egyenlő részletben és két-két havi időköz alatt szoríthatja a részvényeseket. A 200 frt teljes befizetése után az elismervények az illető bélégydíj lefizetése mellett rendes részvényekkel cserélhetnek ki.

8. Az új részvényekre befizetett részvények után, a f. évi október-decemberi időközre 6% kamatot fizet a társulat. Az 1870-ik évtől kezdve pedig osztakoznak a társulat nyereségében is a befizetett részletek arányában.

A nyereség-osztalék a f. évben, a midőn csak a zálogkölesön-fizlet volt életben, 9 1/2%-ot tett.

9. Minden elmulasztott befizetésből 6% késedelmi kamat fizetendő.

A befizetéssel hátralékban levő elismervények számai a hivatalos hirdlapokban azon felhívással tétetnek közzé, hogy a tulajdonosok a lejárt részletet és késedelmi kamatot legfeljebb 30 nap alatt fizessék be. Ha e felszólításnak sikere nem lenne, a társulatnak jogában áll ezen elismervényeket érvényteleneknek nyilvánítani és azok helyett új elismervényeket ugyanazon számokkal bocsátani forgalomba. Az ekként érvényteleneknek nyilvánított elismervények számai és mennyisége közhírré tétetik. Az elismervények érvényteleneknek nyilvánításával megszűnik a tulajdonosnak minden további joga és kötelezettsége, s az új elismervény eladásából netaán származó nyereség a társaság javára marad. E határozat, valamint az is rá lesz nyomva minden elismervényre, hogy a befizetéssel hátralékban levő elismervény el nem adható.

10. Az új részvényeket a befizetett részletek arányában minden jog illeti, a melyet az alapszabályok értelmében a régibb részvények élveznek.

Az aláírások a társulat hivatali helyiségében Kolozsvárt és Pesten az angol-magyar banknál történnek, a hol a részletfizetések is teljesíthetők.

Kolozsvárt, aug. 17-én 1869.

A hitelbank- és zálogkölesön-társulat

igazgató-választmánya.

Dr. Szabó s. k. elnök.

Korbuly Bogdán s. k. igazgató.

Gámán Zsigmond s. k. titkár.

(453)

(2—2)

Általános kölcsönös biztosítobank

„Transsilvania.”

HIRDETÉS.

Miután biztosítobankunk alapítási tőkéjére több mint két ezer darab részvény aláíratott, az alapszabályok bévezetési határozmányai 6-ik §. értelmében

az életbiztosítás megkezdetik.

Ebéli bejelentések a vezérigazgatóságnál N.-Szebenben, minden területi igazgatóságok és külön felhatalmazottaknál, valamint az egyet többi közegeinél elfogadtatnak.

N.-Szeben, 1869. Augstus 22-én.

Az általános kölcsönös biztosítobank

„Transsilvania”

vezérigazgatósága.

Stein János könyvkereskedésében kapható:

Curtis J. L.

A nemző képesség és idő előtti csökkenésének okai,

valamint oktatás annak tökéletes visszaállítására. Mindazoknak, kik mértéktelen kicsapongás, titkos bűnök és ragály következményeiben szenvednek.

Azonkívül oktatás a házasság ezéjáról és kötelességeiről, valamint gyógyeljárás a közönsési képtelenség és terméketlenség körül. Magyarra fordította egy gyakorló orvos.

Ára 1 frt. Postán küldve 1 frt 5 kr.

Legteljesebb pesti Szakácskönyv

a szövegbe nyomott képekkel,

Sz. Hilaire Jozéfa, Kováts Irma, Dorn Anna, Gombos Erzs, s többek után, függelékkel a

magyar-gazdasszony házi kincstára.

Külömbféle házi, pipere- és illatszerek készítés módja, étszerek fentartása s megjavítása, és egy teljes házi-orvos.

Összeállította ZEMPLÉNYI ANTONIA.

Ára kötve 2 frt. Diszkötésben 3 frt.

Valódi római E bélhur hegedűre.

Ára 25 kr.

Törvénykezési munkák.

Községi kalauz,

vezérkönyv magyar- és erdélyhoni községi bírák, előjárók és jegyzők használatára, felvilágosító és útba igazító jegyzetekkel s gyakorlati irománypéldákkal ellátva. Irta TÓTH LAJOS, a legújabb törvények és rendeletek nyomán. Ára 4 frt.

Az új polgári perrendtartás.

Bevezetési rendeletekkel, és az ügyrenddel kiegészített zsebkiadás. Ára 80 kr.

457

1—3

Egy serfözde

készégeivel, egy 30 ausztr. vedres réz üst, kádak, egy elbontható új hűtő, 11 két és egy akós hordók szabad kézből eladó. Folyó évi szeptember 15-keig értekezhetni személyesen vagy bérmentes levél útján Koronkai Józseffel Sz.-Udvarhelyt.

(432)

(2—3)

Hirdetmény.

Kolozsvárt a hidkapun kívül, a Kis-Szamos mellett a 12-dik há: szám alatt, jó déli ebéd és vacsora adása, jó asztali borral kiadva; úgy szintén fehérneműk mosatása jutányos áron felvállaltatik.

(454)

(2—3)

Kolozsvárt az óvárban a 252 számú Gáll János-féle emeletes-ház, a mely az utcára két bolttal, s egy tökéletesen berendezett zsemlyéssütődével van ellátva, szabad kézből eladó.

Értekezhetni Kolozsvárt Gáll Jánosnál, (Széchenyitör 42 sz. a. boltban,) vagy ügynök Barthla Lajosnál (főter 2-dik sz. a.)

277 [Raktárak állittatnak] 12—12

Az ember legnagyobb ellensége a poloska!

Alólírt gyári cég, évek során gyártmányairól ismeretes levén, ajánlja a t. cz. közönségnek, szálloda-tulajdonosoknak, intézeteknek, művelődési, lakatanyoknak, kórodáknak, folyom- és tengeri hajózási vállalatoknak felülmúlhatlan poloskapusztító növény-esenciáját.

Bihari S. és társa

méregtelen, büztelen, 500%-kal olcsóbb, mint más tincturák. Olcsóságának köszönhetjük, hogy az orosz gőzhajótársulat Odessában, a Lloyd-társaság Triestben, a cs. kir. hajógyár Polóban és több cs. kir. hadiflitzetek stb. vásárolták.

Árak: 1 tívog 1/3 meszely tartalommal 26 kr., 1/2 meszely 30 kr., 1/2 kupa 60 kr., 1/2 kupa 1 frt., 1/4 kupa 2 frt. egy veder, 40 kupás, 56 frt. 1/2 kupánál kevesebbet nem küldünk.

Pénzek és levelek egyedül a főraktárhoz Bécsben intézendők, Weiburggasse, im Gebäude der Gartenbau-Gesellschaft, zur rothen Fahne.

Legújabb! Fém-rovarpusztító-légnyomató-gép a rovarpoknak a hasadékokba s általában lyukakba könnyen befutására), mely meglopog lepusztítja. 1 drb valódi persa rovarporral töltve csak 40 kr., 1 pakét utántöltésre csak 10 kr., fontszámra 1 frt. 70 kr.

Kapható még: légy- lé, bolhaziv, légyegény, légy-eny 20 kr., 40 kr., 80 kr., sváb-bogár-por 12 kr., 22 kr., 44 kr., patkány- és egerpusztító 40 kr., 80 kr., 1 frt 50 kr. sz. sz. Főraktár Erdélyre nézve: CSIKY IMRE unál Kolozsvárt, a kihöz mindazon felek, kik raktárt tartani akarnak, fordulni sziveskedjenek.

[Elárusítók engedmenyt kapnak.]

429

4—6

Egy 250 holdból álló

birtok Meleg-Földvárt: lakóházzal, jó gyümölcsös kerttel, szőlővel ellátva örök áron eladó. Értekezhetni iránta Kolozsvárt Stein J. könyvkereskedésében; vagy V.-Szilváson Kése Lajos gazdatisztel.

(437)

(3—3)

Ház eladás

A kétvízközt 383 szám alatti házastelek örök áron eladó, akár Szent-Mihály nap-tól fogva bérbe kiadó.

Értekezhetni belső-magyar-utcában 322 szám alatti ház emeletén.

(438)

(3—6)

Ékszerészeknek és aranyműveseknek ajánlja magát

AUGUSTIN A.

gyűrtgyára Bécsben, Gumpendorferstrasse Nro 49.

legjobban rendezett „pecsétgyomó”, „disz” és „csillaggyűrű” raktárával fémjelzett aranyból, a legolcsóbb árban. Beküldött drágakövek rajz szerint vagy másféleképpen tétetnek gyűrtbe. Megrendelések vödelről azonnal pontosan teljesíttetnek. Drágakövek, törökárany és régi ezüst a legmagasabb árban vásároltatnak.